

PROF. DR.
ABUZER KENDİGELEN
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARET HUKUKU ANABİLİM DALI
ÖĞRETİM ÜYESİ

HUKUKÎ MÜTALÂALAR

(MAHKEME KARARLARI İLE BİRLİKTE)

CİLT XVI: 2019

İSTANBUL 2023
onikilevha
YAYINLAMA VE DAĞITIM HİZMETLERİ

İÇİNDEKİLER

➤	Önsöz	VII
➤	İçindekiler	IX
➤	Kısaltmalar	XVII

[1]	ANONİM ŞİRKET PAYLARININ DEVRİ	1
------------	---------------------------------------	----------

Pay senetlerinin bedel karşılığında devrine ilişkin sözleşmenin taşınır satışı hükümlerine tabi olduğu – Satışa konu payların gerçek değerinin satış bedelinden önemli ölçüde düşük olmasının ekonomik ayıp teşkil edeceği – Payları devralacak kişinin aynı zamanda ilgili şirketin yönetim kurulu üyesi olması sebebiyle ayıbı bilebilecek durumda olduğu ve bu sebeple ayıp hükümlerine dayanamayacağı – Aynı şirkete ilişkin payların bölünebilir tek bir edim özelliği göstermesi sebebiyle, bunların bir kısmının teslimi ile birlikte teslim edilmeyen kısım için de muayene ve ihbar sürelerinin başlamış olacağı – TK 23’ün uygulanması için tacirler arasında bir ticari satışın mevcut olması gerektiği – Ayıptan doğan seçimlik hakların yenilik doğurucu nitelikte olduğu ve kullanılmakla tükeneceği – Aldatma gerekçesine dayalı olarak sözleşme ile bağlı olmak istemeyen tarafın aldatıcı davranışı ve bu davranış ile sözleşmenin kurulması arasındaki nedensellik bağıını ispatlaması gerektiği

[1.1]	Hukukî Mütalâa	1
[1.2]	Somut uyumsuzluğa ilişkin Yargıtay kararı	26

[2]	ANONİM ŞİRKET ESAS SÖZLEŞMESİ	33
------------	--------------------------------------	-----------

Şeklen esas sözleşmede yer almakla beraber borçlar hukuku sözleşmesi hüviyetindeki düzenlemelerin “gerçek anlamda” esas sözleşme hükmü olmayacağı ve korporatif etki doğurmayacağı – Gerçek esas sözleşme hükümleri kanunların yo-

rumuna ilişkin ilkelere tabi iken gerçek olmayan esas sözleşme hükümlerinin sözleşmelerin yorumuna ilişkin ilkelere tabi olacağı –Yönetim kurulu başkanının yönetim kurulu üyelerince veya esas sözleşmede öngörülmesi şartıyla genel kurulca seçilebileceği, esas sözleşme ile ismen belirlenemeyeceği – İsmen zikredilen bir kişinin şirket organlarında görev alacağına ilişkin esas sözleşme hükümlerinin gerçek esas sözleşme hükmü olmadığı, bununla birlikte bu tip bir hükmün taraflar arasında geçerli olabileceği – Yönetim kurulu üyelerinden birine veto hakkı verilmesine ilişkin düzenlemenin yönetim kurulundaki üyelerin eşitliği ilkesine ve anonim şirketin temel yapısına aykırı olması sebebiyle kesin hükümsüzlük ile malûl olacağı – TK 367 uyarınca yönetim kurulunun yetkilerini devretmesine olanak tanıyan esas sözleşme hükmünün bir yetkilendirmeden ibaret olduğu – Yönetim kurulunun yetki devri yapıp yapmamakta serbest olduğu ve zorunluluk getiren bir esas sözleşme hükmünün geçerli olmayacağı – Murahhasları seçmek konusunda yönetim kurulu üyelerinin münhasıran yetkili olduğu, bunun aksine murahhasların esas sözleşmede ismen belirlenmesinin geçerli olmayacağı

[2.1]	Hukukî Mütalâa	33
[2.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin not	49
[3]	LİMİTED ŞİRKET ESAS SERMAYE PAYLARININ DEVRİ	50

Limited şirket esas sermaye paylarının devri için kural olarak ortaklar genel kurulunun onayının gerektiği – Bu onay verilmediği müddetçe devre konu payların mülkiyetinin devralana geçmeyeceği ve devralanın şirkete karşı ortak sıfatını kazanamayacağı – Çağrısız genel kurul toplantısı yapılabilmesi için bütün ortakların veya temsilcilerinin hazır bulunması gerektiği, aksi hâlde toplantıda alınan kararların yoklukla malûl olacağı – Genel kurul kararının yokluğunun mahkemece re’sen nazara alınacağı – Yoklukla malûl bir genel kurul kararının herhangi bir suretle ayakta tutulamayacağı – Aldatmanın varlığını aldatılan tarafın ispat etmesi gerektiği – İrade bozukluğu hâllerinin tanıkla ispatının mümkün olduğu – Aldatma sebebiyle iptal hakkının kullanımı için öngörülen bir yıllık hak düşürücü sürenin aldatmanın öğrenildiği andan

	itibaren başlayacağı, yoksa sözleşmenin yapıldığı tarihin esas alınamayacağı – Limited şirkette ortak olmanın tacir sıfatını kazandırmayacağı	
[3.1]	Hukukî Mütalâa	50
[3.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin not	77
[4]	ANONİM ŞİRKETTE ÖZEL DENETİM	78
	Özel denetim kurumunun “belirli olayların” açıklığa kavuşturulması amacına yönelik olduğu – Bu bağlamda şirketin finansal tablolarının bütünüyle incelenmesinin mümkün olmadığı – Bilgi alma hakkı karşısında özel denetçi talep hakkının “ikincil” bir hak olduğu – Ancak bilgi alma hakkı çerçevesinde hiç veya anlamlı bir cevap alınmadığı hâllerde özel denetimin talep edilebileceği – Uzman ve bağımsız kişilerce hazırlanan raporların özel denetime konu edilmesi hususunda titiz davranılması gerektiği – TK 376/3 uyarınca hazırlanacak bilançolardan birinin borca batıklık sonucunu vermemesi hâlinde borca batıklığın söz konusu olmayacağı – TK 376/3 hükmünün işletilmesinin yönetim kuruluna bırakıldığı, genel kurul kararına ihtiyaç olmadığı	
[4.1]	Hukukî Mütalâa	78
[4.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Mahkeme kararı	97
[5]	TİCARİ İŞLETMENİN DEVRİ	104
	İrade beyanlarının yorumu ile davranışların irade beyanı sayılıp sayılmayacağı hususlarında güven teorisine başvurulacağı – Sözleşmenin kurulabilmesi için tarafların objektif esaslı noktalar üzerinde anlaşması gerektiği – Bu hususlar üzerindeki anlaşmanın BK 2/1 uyarınca sözleşmenin kurulduğuna karine teşkil edeceği – Sözleşme yapılırken verilen paranın bağlanma parası olarak kabul edileceği ve sözleşmenin kurulduğu hususunda delil olacağı – Ticari işletme devrinin mevcudiyeti için ticari işletmenin bir bütün olarak devre konu olması gerektiği, münferit unsurların devir kapsamı dışında bırakılabileceği – Bu sözleşmenin adi yazılı şekle tâbi olduğu ve değişikliklerin de yazılı şekilde yapılması gerektiği – Sözleşmenin kurulabilmesi için devre konu malvarlığı de-	

- ğeri ile devir bedeli üzerinde anlaşılmasının yeterli olduğu – TSY 133/2-c’de zikredilen “ticari işletmenin bir bütün olarak ve devamlılığı sağlayacak şekilde devredildiğine ilişkin şartsız beyan” şeklinde ifadenin yer almamasının sözleşmenin geçerliliği üzerinde bir etkisi olmadığı – Due dılıgence sürecinin sözleşmenin kurulmasından sonra da yapılabileceği – ifa maksadı ile yapılan ödemenin sebepsiz zenginleşme teşkil etmeyeceği – Borcunu ifa etmeyeceğini bildiren borçluya karşı temerrütten kaynaklanan hakların kullanımı için süre verilmesine gerek olmadığı – Olumlu zararın tespitinde fark teorisinin uygulanacağı
- [5.1] Hukukî Mütalâa 104
- [5.2] Ek Hukukî Mütalâa 141
- Anonim şirketin çift imza kuralına aykırı olarak tek imza ile temsil edilmesi hâlinde yetkisiz temsil hükümlerinin uygulanması gerektiği – Yetkisiz temsil hâlinde temsil olunanın işleme icazet vermesi ile işlemin baştan itibaren hüküm doğuracağı – Ticari işletme devri sözleşmesinde devre konu değerlerin tek tek yer almasının şart olmadığı, açıkça belirtilmeyen tüm unsurların devrin kapsamına dâhil olacağı – Ticari işletmenin faaliyetlerini sürdürebilecek surette devrinin yeterli olduğu – Devir sözleşmesinde aksi kararlaştırılmamışsa işletme kapsamına dâhil pasiflerin kendiliğinden devre dâhil olacağı – Ticari işletmeyi oluşturan malvarlığı değerleri üzerinde takyidat bulunmasının veya pasiflerin aktiflerden fazla olmasının devre engel olmayacağı – Devir sözleşmesinin borçlandırııcı işlem niteliğinde olduğu
- [5.3] Ek (2.) Hukukî Mütalâa 167
- Sözleşmenin ancak kanunda veya sözleşmede öngörülen hâllerde tek taraflı dönme veya fesih beyanı ile sona erdirilebileceği – Haksız dönme veya fesih beyanının hüküm doğurmayacağı ve sözleşmenin ayakta kalmaya devam edeceği – Haksız dönme veya feshin borca aykırılık teşkil edeceği ve kendisi sözleşmeden dönmedikçe alacaklının uğramış olduğu olumlu zararın tazmininin gerektiği
- [5.4] Somut uyuşmazlığa ilişkin not 183

[6] HAKSIZ REKABET 184

Hak arama özgürlüğü kapsamına dâhil olan davranışların dürüstlük kuralı denetiminden bağışık olmadığı ve haksız rekabet teşkil edebileceği – Bu bağlamda somut olayın bütün şartları gözetilerek ilgili davranışların dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edip etmediğinin incelenmesi gerektiği – Basiretli bir iş adamı gibi hareket etme yükümlülüğünün bu değerlendirmede etkili olduğu – PatentKHK çerçevesinde “tecavüz tehlikesi” sebebiyle men davasının açılmayacağı ve “ilaç ruhsatlandırmalarının” patent hakkının koruma sahasına dâhil olmadığı – Kişilerin kendilerine karşı işlenen haksız rekabet fiillerini ortadan kaldırmak gibi bir yükümlülüğünün olmadığı

[6.1] Hukukî Mütalâa 184

[6.2] Somut uyuşmazlığa ilişkin Mahkeme kararı 222

[7] YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN SORUMLULUĞU 238

İbranın menfi borç ikrarı niteliğinde olduğu – İbranın kapsamının genel kurul tarafından serbestçe belirlenebileceği – Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna ilişkin iki yıllık zamanaşımı süresinin davacının “zararı” ve “sorumlu olan kişiyi” öğrendiği tarihten itibaren başlayacağı – Zararın öğrenilmesi ile kastedilenin dava açma ve takipte bulunmaya yetecek surette alacağın varlığının netleştirilmesi olduğu, yoksa zararın öğrenilebilecek olmasının yeterli olmadığı – zararın, üçüncü kişiden olan alacağın tahsil kabiliyetinin bulunmadığının anlaşıldığı an itibarıyla ortaya çıkmış olacağı – Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun kusur esasına dayandığı – Kusurun tespiti noktasında iş adamı kararı ilkesine göre hareket edilmesi gerektiği – Bu bağlamda kararların içeriğinden ziyade oluşum sürecinde gerekli özenin gösterilip gösterilmediğinin ele alınmasının icap ettiği – Zarara sebebiyet veren işlemlerden diğer yönetim kurulu üyelerinin haberdar olmasının, bu işlemleri bizzat yapan yönetim kurulu üyesinin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı ve bu hâlde farklılaştırılmış teselsül ilkesi çerçevesinde hareket edileceği

[7.1] Hukukî Mütalâa 238

[7.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Mahkeme kararı	254
[8]	CEZA KOŞULU	263
	Borcun ifa edileceği zamanın sözleşmenin kurulduğu andan sonra meydana gelecek bir olaya bağlı olarak belirli hale gelmesi durumunda belirlenebilir vadenin söz konusu olduğu – Belirlenebilir vadede borçlunun temerrüde düşmesi için ihtarin şart olmadığı – İfaya ekli ceza koşulunun talep edilebilmesi için alacaklının en geç ifa sırasında cezayı talep etmesi veya bu hakkını saklı tuttuğunu beyan etmesi gerektiği – Saklı tutma beyanının hukuki işlem benzeri fiil olup herhangi bir şekilde tabi olmadığı ve beyanın yapıldığını ispat yükünün alacaklıda olduğu	
[8.1]	Hukukî Mütalâa	263
[8.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Mahkeme kararı	285
[9]	ANONİM ORTAKLIKTAKİ ÖNEMLİ MİKTARDA ŞİRKET VARLIĞININ TOPTAN SATIŞI	292
	Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışına ilişkin genel kurul kararının dış ilişkide etkili olduğu ve yönetim kurulunun özel olarak yetkilendirilmesi manasına geldiği – Karar alınmaksızın gerçekleştirilen işlemler açısından yetkisiz temsil hükümlerinin uygulanacağı – Kararda alıcı, süre, bedel gibi hususların belirtilmesinin şart olmadığı, buna mukabil devre ilişkin iradenin ortaya konulmasının yeterli olduğu – Kararın tescile tabi bir karar olmadığı – Her genel kurul kararının birbirinden bağımsız hukuki işlem olduğu, bu sebeple bir genel kurul kararının geçersizliğinin diğerini etkileyebilmesinin istisnai hâllerde söz konusu olacağı – Çağrısız genel kurul toplantısına ilişkin koşulların sağlanması hâlinde çağrı usulüne dayalı geçersizlik iddiasında bulunulamayacağı – Genel kurulda kullanılan “oy”un iptali talebinin üç aylık süreye tabi olduğu – Oyun iptalinin doğrudan genel kurul kararının geçerliliğini etkilemeyeceği – Genel kurul kararının hukuki yapısı itibarıyla muvazaa anlaşmasını barındıramayacağı ve muvazaa gerekçesiyle butlanının söz konusu olmayacağı – TK 447/1-(c) uyarınca genel kurul kararının butlanının	

	söz konusu olabilmesi için somut bir kanun hükmüne aykırılığın bulunması gerektiği	
[9.1]	Hukukî Mütalâa	292
[9.2]	Ek Hukukî Mütalâa	322
	Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışını konu alan genel kurul kararı ile akdedilecek sözleşmenin unsurlarının belirlenmesi yetkisinin tamamen yönetim kuruluna bırakılabileceği ve bu kararın sermayenin korunması ilkesine aykırılık taşımayacağı – Böyle bir yetki çerçevesinde akdedilen sözleşmede gerçek bedelin altında satış yapılması hâlinin genel kurul kararının geçerliliğine bir etkisi olmadığı – Yine böyle bir yetki çerçevesinde akdedilen sözleşmenin genel kurul kararının içeriğine aykırılık oluşturduğundan da bahsedilemeyeceği	
[9.3]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Mahkeme kararı	348
	EK KARARLAR	361
[1-a]	Cilt XII – Hukukî Mütalâa 14’e Ek (1)	361
[1-b]	Cilt XII – Hukukî Mütalâa 14’e Ek (2)	363
[2]	Cilt XIV – Hukukî Mütalâa 7’ye Ek	365
[3]	Cilt XIV – Hukukî Mütalâa 9’a Ek	367
[4]	Cilt XIV – Hukukî Mütalâa 11’e Ek	374
[5]	Cilt XIV – Hukukî Mütalâa 12’ye Ek	383
[6]	Cilt XIV – Hukukî Mütalâa 19’a Ek	395
[7]	Cilt XIV – Hukukî Mütalâa 20’ye Ek	401
[8]	Cilt XV – Hukukî Mütalâa 12’ye Ek	403
[9]	Cilt XV – Hukukî Mütalâa 13’e Ek	413
➤	Prof. Dr. Abuzer Kendigelen’in Bilimsel Yayınlarının Listesi	420